

De waarde van meervoudige communicatie in het onderwijs (door Leendert van Genderen)

Ieder mens heeft een eigen communicatiepatroon, je zou kunnen zeggen je moedertaal in communicatie. Dat past bij je, die communicatietaal versta en spreek je in je doen en laten. Zoals er verschillende moedertalen zijn, zo zijn er verschillende communicatietaalen en niet elke taal beheers je even goed. Dat maakt het boeiend en ook lastig. Het kennen van je eigen communicatietaal en die van de ander helpt bij het maken van verbinding en effectief samenwerken.

Praktijk

In de praktijk verstaan we elkaar niet altijd; soms ontstaat er zomaar miscommunicatie, ervaar je de ander bijvoorbeeld als: pietluttig, drammerig, te voorzichtig of chaotisch. De kans is groot dat dit te maken heeft met een andere communicatietaal dan je eigen taal. Ieder mens heeft namelijk een uniek patroon van waaruit hij/zij communiceert, je moedertaal in communicatie. Onderwijs is communiceren en daarom is het zo helpend om je hier bewust van te zijn. Je komt het tegen: in de klas, met collega's, bij ouders, in het team en juist daarom is het kennen van je eigen communicatietaal en die van de ander zo belangrijk. Zomaar een paar vragen uit de praktijk die iets zeggen over de communicatietaal.

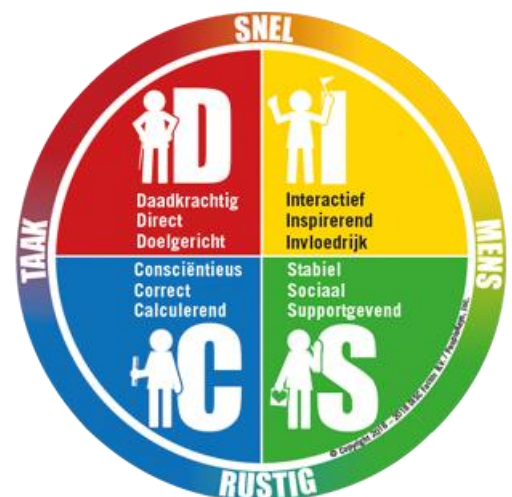
- Waarom hebben sommige docenten zoveel weerstand tegen veranderingen?
- Waarom wordt de ene leerling juist overtuigd door argumenten en feiten, terwijl de ander vooral luistert naar zijn/haar gevoel?
- Waarom ervaar ik de vader van Wessel als een drammer?
- Waarom riep de vergadering van gisteren zoveel irritatie op bij teamlid Piet terwijl de teamleider aangaf: "het was een goede vergadering"?

Bovenstaande voorbeelden hebben zeker ook te maken met ieders unieke gedrags- en communicatietaal. In het laatste voorbeeld van Piet kan het zomaar zijn dat hij erg resultaatgericht is en zijn tijd efficiënt wil gebruiken, terwijl de teamleider wellicht meer mensgericht is en het belangrijk vindt dat een vergadering gezellig is. Als we meer bewust zijn van verschillende communicatiestijlen, dan kunnen we meervoudig communiceren en dat is van grote waarde in het onderwijs.

Communicatiepatronen in beeld

Mensen hebben verschillende behoeften in communicatie. Dat heeft bijvoorbeeld te maken met of je meer relationeel of resultaat gericht bent en meer vanuit je linker- of rechterhersen helft werkt. Daarnaast past bij de één meer bedachtzaamheid terwijl bij de ander meer een snel tempo past. Het DISC model brengt dit op een duidelijke manier in beeld en helpt je om je eigen communicatiepatroon en die van de ander helder te krijgen, waardoor je jezelf beter gaat begrijpen en ook de ander. Je kunt daarmee bewust sturen in communicatie. Het DISC model maakt onderscheid tussen 4 hoofdgroepen: D, I, S en C. Iedereen heeft een combinatie van de verschillende letters waardoor een eigen uniek DISC patroon ontstaat. Dit patroon staat voor een specifiek gedrag en communicatiepatroon. In de figuur hiernaast staat het DISC model beknopt schematisch weergegeven. DISC laat zien van waaruit je werkt, je zou kunnen zeggen wat je motor is en hoe je dit in de praktijk laat zien.

Veel mensen hebben een combinatie van de vier hoofdgroepen en spreken dus naast hun moedertaal ook een tweede taal.

Lesgeven

Zoals elke docent een eigen communicatietaal heeft, zo heeft ook elke leerling dit. Een docent communiceert vanuit zijn eigen communicatietaal en daar hebben vooral de leerlingen met dezelfde communicatietaal voordeel bij. Bij leerlingen met een andere communicatietaal kan het juist onduidelijkheid of weerstand opwekken. De verschillende stijlen kenmerken zich ook met de verschillende vragen, namelijk: wat(D), wie(I), hoe(S) en waarom(C)? Heeft een docent als moedertaal de wat(D) en waarom(C) stijl dan zullen leerlingen met een wie(I) en hoe(S)stijl eerder afhaken. Door hier bewust van te zijn, kun je meervoudig gericht communiceren in je lessen en ben je daarmee effectiever. De stof uitleggen waarbij je het hoe, waarom, wat en wie in één keer meeneemt en alle leerlingen triggert, verhoogt de efficiëntie.

Een docent die de DISC stijlen kent, kan de vragen en opmerkingen van leerlingen op waarde schatten en adequater hierop reageren. Veel vragen van leerlingen zijn niet vanuit weerstand, maar vanuit hun persoonlijke stijl en hoe ze de informatie die binnenkomt verwerken. Een leerling met een I stijl heeft behoefte aan een levendige les waarin hij/zij zelf ook wat kwijt kan. Een D stijl doet misschien liever de opdracht alleen omdat hij dan sneller het resultaat bereikt.

Docent Jennie aan het woord: “Door DISC ben ik me meer bewust geworden van mijn moedertaal in communicatie, de DC stijl. Ik ga voor resultaat en controle en gun mezelf en de klas geen tijd om de connectie te maken. Ik wil mijn doelen halen en besepte na de training dat ik vooral hard aan het werk ben. Ik zie de kwaliteiten van mij DC stijl, maar wil ook aandacht hebben voor leerlingen die een andere stijl hebben. Ik ben nu de laatste tijd meer bezig met contact maken en sfeer in de klas”.

Ouders

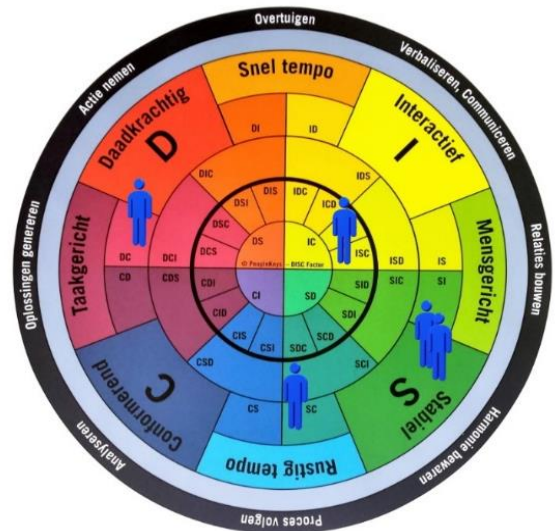
In trainingen over ouders vraag ik vaak wat mensen zo boeiend vinden aan ouders. Dingen die zoal genoemd worden zijn: elke ouder is anders, hoe een kind op een ouder kan lijken en de uitdaging om samen tot iets moois te komen. En daarnaast komt ook naar voren dat de samenwerking met sommige ouders lastig is, de communicatie loopt niet. Ook hierbij speelt de communicatiestijl van de docent en de ouders een belangrijke rol. Kun je als docent afstemmen op de communicatiestijl van de ouder, dan gaat samen communiceren beter. Zo hebben sommige ouders echt eerst even een praatje nodig, terwijl de ander liever direct ter zake komt. Waar de ene ouder veel behoefte heeft aan duidelijkheid, resultaat en de procedures op papier heeft de ander ouder voldoende aan een social talk.

Mentor Jurgen aan het woord: “De vader van Wouter kwam op gesprek. Mijn gedachte na vijf minuten was, ‘wat is deze man een drammer’. Later kon ik het plaatsen in de DISC en realiseerde ik me dat zijn moedertaal waarschijnlijk D is en dat is echt anders dan mijn eigen moedertaal. Ik herken me vooral in de S. In de afronding heb ik ook kunnen benoemen dat we samen voor resultaten gaan, waarin heldere communicatie belangrijk is. Dit beaamde hij volmondig en hij bedankte voor het gesprek.

Team

Samenwerken in een team vraagt iets van alle teamleden. Een goed functionerend team geeft: veiligheid, steun, energie en vertrouwen. De verschillen in een team bepalen de potentie van het team. Dit vraagt om het benutten en waarderen van de verschillen. Het kennen van elkaars moedertaal in communicatie in een team helpt om elkaar te verstaan, omdat jouw communicatietaal wellicht niet de moedertaal van de ander is. Idealiter zie je binnen een team de hoofdgroepen (D, I, S, C) terug komen. Juist dan ben je slagvaardig en kun je elkaars eigenschappen versterken. Voor een team met verschillende moedertalen in communicatie geldt zeker dat het geheel meer is dan de som van de delen en zo breng je elkaar naar succesvollere resultaten.

In veel teams hapert er wel wat. Er zijn snel oordelen over elkaar, je begrijpt elkaar niet en dat is ook niet vreemd als je een andere taal in communicatie en gedrag spreekt. Juist door het gesprek aan te gaan over de kwaliteiten en verschillen kan er onderling begrip en vertrouwen gaan groeien. In de afgelopen jaren heb ik regelmatig de DISC afgenomen in teamverband en zijn we met elkaar in gesprek gegaan. Elke keer sta ik versteld van wat alleen het inzichtelijk maken van de DISC profielen al in positieve zin oplevert. Hiernaast een discprofiel van een managementteam. De mensgerichte kant (I en S) is sterker vertegenwoordigd. Wat betekent dit voor de persoon met een D profiel en hoe daadkrachtig is dit team? Bewustwording hiervan brengt de kwaliteiten en de valkuilen van het team in beeld en brengt de potentie van het team meer naar boven.

Leiding geven

Als leidinggevende heeft jouw manier van leidinggeven effect op het team. Jouw DISC profiel geeft inzicht in de manier van leidinggeven en hoe dit overkomt bij de medewerkers. Het geeft handreikingen om het leidinggeven effectiever te maken door aan te sluiten bij wat het team nodig heeft of wat een medewerker nodig heeft.

Sam, teamlid bij teamleider Elise, aan het woord: "Ik stoorde me aan de opdrachten die ik van Elise kreeg. Voor mij waren het meer brainstormtekeningen dan echt concrete opdrachten. Ik heb dit uitgesproken naar mijn teamleider en met de DISC kwamen we tot de volgende conclusie. Ik heb een C stijl en wil graag weten waarom iets moet gebeuren en wil dit grondig en gedegen aanpakken. Elise daarentegen heeft een I stijl en zit vol creatieve ideeën, is van tempo en houdt niet zo van vaste piket paaltjes. We snappen nu hoe het werkt en ik vraag als ik het nodig heb om duidelijkere instructie van Elise.

Effect

Het gaat bij de DISC stijlen niet om goed of fout. Het ene profiel is niet beter dan het andere. Het gaat er om dat je je eigen taal kent en die van de ander. Juist dan lukt het beter om af te stemmen en in verbinding te komen. En dat is wat we allemaal willen en nodig hebben. Want verbinding geeft kracht, geeft betekenis. DISC geeft je verschillende sleutels in handen om de deur bij de ander open te laten gaan. En als jij afstemt op de ander vanuit jouw moedertaal, zal de ander ook eerder geneigd zijn zich af te stemmen op jou. Door inzicht kun je samen beter communiceren.

Voor wie er mee verder wil

Leendert van Genderen geeft trainingen en persoonlijke coaching over de DISC. Voor **persoonlijke coaching** wordt digitaal een DISC test gemaakt en ontvang je een uitgebreide rapportage. Bij deze persoonlijke coaching horen standaard twee coachingsgesprekken:
 Gesprek 1: uitleg van de persoonlijke rapportage en coaching op het DISC profiel
 Gesprek 2: verdere uitwerking van DISC profiel in de persoonlijke situatie.
 Deze coaching kan digitaal of live.
 Via Orthoconsult geeft Leendert op 3 en 16 juni 2021 een **training over DISC** in het onderwijs. Trainingen kunnen ook in company.

Voor meer info mail naar : info@leendertvangenderen.nl